

A Magyar Országos Közös Katalógus Egyesület közhasznúsági tevékenységéről szóló rövid tartalmi beszámoló 2010

Szervezési, tervezési feladatok

Az egyesület a küldetésnyilatkozata szellemében végezte tevékenységét 2010. évben is: „A Magyar Országos Közös Katalógus Egyesület (MOKKA) elsődleges célja és feladata, hogy képviselje tagkönyvtárainak szakmai érdekeit a központi adatbázis fejlesztésével és szolgáltatásával kapcsolatban.”

Az Alapszabály definiálja: az egyesület célja a magyar könyvtárakat és használóikat szolgáló, dokumentum- és információ-ellátásukat nagymértékben javító közhasznú tevékenység magyarországi könyvtári közös katalogizálási rendszer létrehozására és működtetésére. Az ezzel kapcsolatos fejlesztési feladatok ellátását, valamint a rendszer üzemeltetését az egyesület bármely meghatározott tagjának (a továbbiakban: működtető) – erről szóló megállapodás szerint – átadhatja.

A MOKKA Egyesület és az OSZK közötti megállapodás érvényben van.

Személyi feltételek, kommunikáció

A MOKKA adatbázis fejlesztés az OSZK-ban zajlik, az Egyesület figyelemmel kísérte a folyamatot, aktívan részt vett a fejlesztési terv véleményezésében, több alkalommal konzultált Bánkeszi Katalin és Koltay Klára projektvezetőkkel.

Az Informatikai Szakbizottság külön tanulmányt készített a projekthez.

Az Egyesület vezetősége személyesen ill. levelezőlistán vitatta meg az aktuális témákat, teendőket, a titkár részt vett az adminisztrációs feladatok elvégzésében. A Katalist-en is folyamatos a tájékoztatás, hozzászólás lehetősége.

A Könyvtári Intézet honlapján, és a Tudományos és Műszaki Tájékoztatás (TMT) szakfolyóiratban állandó rovata van a MOKKA-nak.

Taglétszám:

A taglétszám 2010-ben 56 könyvtár.

A MOKKA-l listán tájékoztattuk a tagokat a fejleményekről, illetve fogadtuk a kéréseket, kérdéseket. Az OSZK szerverén működő bugzilla segítségével jeleztük és követtük a problémákat, feladatokat és azok helyzetét, megoldását.

Fórumok

- Networkshop 2010. Debrecen „A MOKKA jövője” Vitafórum.
- 2010. november 30. MOKKA Egyesület közgyűlésén: Tájékoztatás a MOKKA +ODR fejlesztés rendszertervéről - Bánkeszi Katalin

TÁMOP források

Az Egyesület küldetésnyilatkozatában rögzíti a MOKKA adatbázis és az ODR adatbázis egyesítését.

A MOKKA Egyesület és az OSZK közötti megállapodás értelmében a TÁMOP pályázatban az OSZK egyik országos feladata a MOKKA adatbázis fejlesztése és az ODR adatbázissal való egyesítése. Ennek megfelelően a megpályázható támogatás egy részét erre a feladatra kérte az OSZK.

2010-ben felkért szakértő csoport elkészítette a **MOKKA közbeszerzést előkészítő tanulmányt**, amelyben megfogalmazták a fejlesztendő MOKKA-val szemben felmerülő elvárásokat, szakmai igényeket. Figyelembe vették a szakmai közönségtől érkező észrevételeket is, és külön kikérték a témáról az ODR-ben érdekelt könyvtárak véleményét is. **Lezajlott a MOKKA és a Köztaurusz fejlesztésére kiírt közbeszerzési pályázat.** Mindkét feladatra két ajánlat érkezett: egyik az IQSys Zrt-től, a másik az e-Corvina Informatikai Szolgáltató Kft. és a Monguz Informatikai Kft. konzorciumától. A szakértők összesített véleménye alapján mindkét témában a konzorcium lett a nyertes pályázó. A konzorcium 10% feletti alvállalkozójaként az MTA SZTAKI is részt vesz a megvalósításban. A vállalkozási szerződést az OSZK, valamint az e-Corvina és a Monguz képviselői október 25-én írták alá. A rövid határidőre való tekintettel a munka szinte azonnal meg is kezdődött.

2010. december 10-én elkészült a **MOKKA rendszerterv** első változata, melyet közzétettek véleményezésre.

A MOKKA fejlesztés hírei a Könyvtári Intézet honlapján is elérhetők:

<http://www.ki.oszk.hu/107/news.php?cat.20>

A MOKKA Egyesület megállapítása szerint rendben zajlanak a fejlesztések, és a feladatok mielőbbi megvalósítása érdekében beleegyező nyilatkozatot adott az adatbázis rekordok átadásához.

A MOKKA Informatikai Szakbizottságának 2010. évi beszámolója

Az informatikai szakbizottság 2008 tavaszán alakult meg.

Tagjai:

Dr. Koltay Klára	kkoltay@lib.unideb.hu	DENK
Nagy Elemér Károly	eknagy@omikk.bme.hu	BME OMIKK
Sándor Ákos	akos@bibl.u-szeged.hu	MOKKA
Horváth Ádám	adam@oszk.hu	OSZK
Papp Nándor	nandi@mail.kkmm.hu	KKMM
Seres József	Seres.Jozsef@lib.szie.hu	SZIE
Berek László	berek.laszlo@zmne.hu	ZNME
Espán Edina	konkobak@uni-miskolc.hu	ME
Stiegelmayr István	stigi@konyv.agr.unideb.hu	HBMK
Bánya Mária	mario@igyuk.hu	IGYMK
Elnök:		
Simon András	andras.simon3@uni-corvinus.hu	BCEEKK

A szakbizottság feladata a MOKKA közgyűlés álláspontjának képviselése a MOKKA projekt vezetése és a MOKKA szoftverének illetve a tagkönyvtárak integrált rendszereinek szállítói felé.

Ennek kapcsán a szakbizottság tagjai részt vettek az ügyfélszolgálatban a hibabejelentések illetve a visszajelzések fogadásában és továbbításában mind a könyvtári dolgozók, mind az olvasók felé.

A közgyűléseken és a szakmai rendezvényeken (Networkshop, Könyvtáros Vándorgyűlés, TÁMOP és TIOP pályázati tájékoztatók) a tagok képviselték megbízó könyvtáraik és a közgyűlés álláspontját.

A pályázatok egyrészt lehetőséget biztosítottak és biztosítanak a könyvtáros szakma informatikai fejlesztésére általában és így közvetve, másrészt a pályázati célok megfogalmazása és a pályázatok értékelési szempontrendszerének kialakítása útján

közvetlenül is a MOKKA projekt előrehaladását szolgálják. Így a különféle pályázatok írásakor a szakbizottság tagjai segítséget nyújtottak a pályázó könyvtáraknak, azok konzorciumainak és a pályázatíróknak is, hogy a pályázati anyag annak szándékaival összhangban a MOKKA megvalósulását és tökéletesedését szolgálja. Ennek megfelelően a szakbizottság részt vett az OSZK megbízásából a MOKKA és ODR megvalósulását és a megvalósulás módjainak újragondolásának segítését célzó tanulmány elkészítésében. A szakbizottság emellett képviselte, és képviseli a MOKKA projekt és az egyesület érdekeit a könyvtárak illetve a könyvtári rendszerek szállítói felé, mind a könyvtárakat, mind a könyvtári rendszereket érintő fejlesztési célok meghatározása, mind pedig az egyes pályázatokon való részvétel tekintetében. Ez ügyben folyamatos egyeztetéseket folytattak a szakma résztvevőivel, a könyvtárakkal és a rendszerek szállítóival egyaránt. A Szakbizottság tagjai tekintettel lakó és munkahelyük nagy földrajzi távolságára elektronikus levélben és telefonon érintkeznek. Egy gyűlést tartottak 2010. április 7-9. Networkshop alkalmából Debrecenben, mert valamennyien ott tartózkodtak.

MOKKA-R tagozat beszámolója

Taglétszám

A MOKKA-R Tagozat a MOKKA Egyesület része. Tagságát részben a MOKKA tagok alkotják, részben olyan intézmények, amelyek a MOKKA Egyesülettel nincsenek kapcsolatban. A tagozat ügyrendje háromféle tagságot különböztet meg: tagozati törzskönyvtár, tagozati partnerkönyvtár, tagozati résztvevő könyvtár. 2010-ben három intézmény kérte felvételét a tagozatba: *Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Könyvtára, Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium Könyvtára és a Németh László Városi Könyvtár*. A hatékony együttműködés elősegítése érdekében a tagozat levelezőlistát is működtet (mokka-r@listserv.niif.hu)

MOKKA-R közös katalógus

A MOKKA-R adatbázisban **175.937 rekord** érhető el, amely a tavalyi évhez képest **10.000 tételnyi gyarapodást** jelent. A MOKKA-R-be először szolgáltatott rekordokat a következő könyvtárak: *Füleki Vármúzeum, Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet Könyvtára, Kolozsvári Akadémiai Könyvtár*.

A 2010-es fejlesztési terv előírta a székesfehérvári püspöki könyvtár antikva-katalógusának konvertálását és a dinamikus sűgő elkészítését. Sajnos anyagi támogatás hiányában ezek a fejlesztések nem valósultak meg.

Muzeális Könyvtári Dokumentumok Nyilvántartása (Bibliotheca Vetus Hungariae)

A Muzeális Könyvtári Dokumentumok Nyilvántartásában (Bibliotheca Vetus Hungariae) **176.364 bibliográfiai leírás** szerepel. 2010 során elkészült a muzeális nyilvántartó rendszer **új felülete**, amely egyértelműen elkülöníti azt a MOKKA-R rendszerétől. (<http://www.eruditio.hu/lectio/mkdny>). Kapcsolatot tartunk fenn a Magyarországon használatban lévő integrált könyvtári rendszerek gyártóival, amelynek eredményeként nem szükséges az egyes gyűjteményeknek egyesével a bejelentéshez szükséges technikai feltételeket kiépíteniük, hanem a Z39.50 szabvány segítségével lehetőség van több könyvtár egyszerre történő adatbejelentésére és adatkonverziójára is. Jelenleg a Corvina, a HUNTEKA és a SZIKLA rendszerek esetében működik ez a szolgáltatás.

A Szirén intgerált rendszer tulajdonosával, a Szirénlib Bt-vel (2458 Kulcs, Arany J. u. 38.) szerződést kötöttünk a rekordok átadásáról, s ennek alapján az év során a Szirén integrált rendszer közös adatbázisából a könyvtárak rekordjai bekerültek a nyilvántartásba a MOKKA-R nyilvántartásába.

Továbbra is működik a muzeális dokumentumok bejelentése a Bodza keretrendszerben. Fejlesztője Zawiasa Róbert, aki – amellet, hogy a folyamatos, veszteségmentes adatbetöltést biztosította – az igényeknek megfelelően ebben az évben is több módosítást hajtott végre az adatbázis szerkezetén és a felületeken.

Besorolási adatok

A MOKKA-R felületén elérhetőek a Régi magyarországi szerzők című kézikönyvből betöltött adatok, amelyek a személynevek egységesítéséhez adnak segítséget.

A magyar nemzeti bibliográfia és a MOKKA-R

A MOKKA-R és az OSZK 2007. szeptemberében kezdte el annak a szerkesztőfelületnek a kialakítását, amely az RMNY ötödik kötetének elektronikus szerkesztését és a korábbi tételek javítását lehetővé tenné lehetővé. Ez a munka 2010-ben, az OSZK támogatásának megszűnésével megszakadt, a korábbiakban végrehajtott fejlesztések befejezése, a szerkesztőfelület végső kialakítása így egyelőre nem valósult meg.

MOKKA-MS: kéziratok feldolgozása a MOKKA-R-ben

A MOKKA-MS fejlesztéseinek eredményeképpen két újabb gyűjtemény beillesztése vált lehetségessé:

- OSZK Cod. Lat. 450-556
- Anjou-kori Oklevéltár 1301–1387 (regeszták)

A két állomány adatszerkezetének kialakítása nagyrészt megtörtént, jelenleg az adatok feltöltése és a hozzáférési jogosultságok kidolgozása zajlik.

Az OTKA Hungarica-kézirat Kataszterbe 2010-ben töltöttek fel rekordokat, jelenleg 746 tétel található az adatbázisban.

A fejlesztési tervben vállalt *Fragmenta et codices in bibliothecis Hungariae* című sorozatnak a MOKKA-MS keretrendszerben való szerkeszthetősége egyelőre – a felület véglegesítéséhez szükséges anyagi források híján – nem valósulhatott meg.

A MOKKA-MS kéziratkatalógusban jelenleg 16.461 tétel található.

Az adatbázisok szolgáltatása

A MOKKA-R és az MKDNY adatbázisokat a Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár tárolja és szolgáltatja saját szerverein. Szintén az SZTE EK biztosítja a tárhelyet a szükséges biztonsági mentésekhez, valamint az adatcseréhez illetve az adatbázis fejlesztéséhez szükséges kapacitást. A 2010-es esztendőben sem történt olyan esemény, ami akár a szolgáltatás leállításához, akár a folyamatos adatfeltöltés megszakításához vezetett volna.

Katalogizálási szabályzat

2009 utolsó negyedében elkészült a régi nyomtatványok bibliográfiai leírásával foglalkozó, az ISBD(A) alapján kidolgozott, sok példával kiegészített magyarországi szabályzat (KSZ/6), amelynek előkészítésében a MOKKA-R részéről is több szakértő vett részt. A 2010-es év elején lezárult ennek szakmai vitája, megtörténtek a szükséges kiegészítések. A dokumentumot, amely a Könyvtári Intézet honlapjáról elérhető (http://www.ki.oszk.hu/107/e107_files/downloads/ksz6.pdf), a MOKKA-R Egyesület a közös katalógus katalogizálási szabályzatának tekinti, használatát tagjainak javasolja.

Együttműködések

A MOKKA-R továbbra is együttműködik az SZTE BTK Könyvtár- és Humán Információtudományi Tanszékével, melynek hallgatói rendszeresen részt vesznek muzeális gyűjtemények feltárásában határon innen és túl. Szintén folyamatos a szakmai együttműködés más szakmai szervezetekkel (CERL, Egyházi Könyvtárak Egyesülése). Könyvtörténeti kutatások megkönnyítésére 2010-ben is biztosítottuk a MOKKA-R szerkesztőfelületét úgy online, mint offline üzemmódban.